

ESZLiff. foto 161/15.6.1989

M

VÖRÅ TUCKOR VITMOSEN 83
Provgrävning och kartering
av en epineolitisk boplats
1987

HuK T.Gestrin

VÖRÅ 83 Tuckor Vitmossen

Kommun: Vörå

By: Tuckor

Hemman: Rnr 2:32, Åkers, äg. Imgjor Skog

Läge: Grundkarta 1334 07 BERTBY (1970), 1:20000

x = 7010 25

y = 569 05

z = 38.5-42 m. (=koordinaterna från kullens mitt)

Tidigare undersökningar:

5-10/8 1985 Hannu Kotivuori, tilläggsinventering av Vörå, se rapport, objekt nr 83, s. 13 (Mv/förh. byr./top.ark.).

14-30/9 1986 Hannu Kotivuori, provgrävning och kartering, se rapport, (Mv/förh.by./top.ark.).

Fynd: NM 24466:1-62, diar. 9/11 1988. Tidigare fynd: NM 23341:1-72, diar. 8/10 1986.

Kartor:

- översiktskarta 1:500, objekt VÖRÅ 83 och en förminskning av kartan (ej skalenlig) A3/A4 s. 78
- nivåkartor 1:25, VÖRÅ 83, terass 1, nivåerna 1-2 och förminskningar av kartorna (ej skalenliga) A3/A4 s. 8-9-10
- skärningskarta 1:25, VÖRÅ 83, terass 1, W-E-skärningen från söder och kopia av kartan A4/A4 s. 10 //
- skärningskarta 1:25, VÖRÅ 83, terass 1, E-W-skärningen från norr och kopia av kartan A4/A4 s. 11 12
- yt- och bottenavvägningskarta 1:100, Vörå 83, terass 1 A4 s. 12 13

Litteratur s. 67

Diapositiverna 16575-16611=VÖRÅ 83 s. -

Katalog över diapositiv s. 56

Utgrävningens platsens läge och topografi

Se FK Hannu Kotivuoris utgrävningsrapport från 1986 (MV/förh. byr./top.ark.).

Bestämning av höjdförhållandena

Se FK H. Kotivuoris utgrävningsrapport 1986.

Fornminnena

Se FK H. Kotivuoris utgrävningsrapport 1986.

Utgrävningens förlopp

Provgrävningen utfördes som en fortsättning på FK H. Kotivuoris provgrävning 1986 med medel beviljade av södra Österbottens regionplaneförbund och Vörå kommun genom Vörå folkhögskola, under undertecknads ledning och för övrigt med frivillig arbetskraft, under en veckas tid 10-14/8 1987. Utgrävningen inleddes genom att påla terrass 1 enligt samma koordinatsystem som hade använts föregående år. Till en början pålades ett en meter brett provdike, $x = 417-418/y = 392-399$, vilket utvidgades med ett en meter brett dike, $x = 418-419/y = 395-399$ under utgrävningens gång, så att den totala utgrävda arealen blev ca 11 m^2 . Utgrävningstekniskt utfördes utgrävningen med skärslev i fem centimeters nivåer, av vilka varje dokumenterades i fält, men varannan renritades i Museiverket, då denna dokumentationstäthet ansågs optimal för att klart illustrera de iakttagna förändringarna i markens färgning. All jord sållades. Då den plats som förra året använts som nivelleringsinstrumentets position icke exakt var i undertecknads kännedom, valdes därför en därtill tjänlig plats, där instrumentet befann sig 308 cm ovanför Fp nr 1, eller 30 cm lägre än förra året.

De observationer av brandlager och brända stenar, som gjordes förra året, kunde detta år bekräftas även väster om linje $y = 399$. En fördjupning, motsvarande den som förra året konstaterades i ruta 418/402, kunde detta år observeras ca fem meter västerut, eller i ruta 418/397. Då området avtorvats, kunde ett flertal stenar observeras ovanför markytan. Jorden mellan stenarna var kraftigt sotbemängd, vilket dock ej nödvändigtvis innebär att det skulle vara fråga om en eldstad, snarare tvärtom, då stenarnas position inte motsvarar den konfiguration de skulle haft om så varit fallet. Sotet

och kolet kan förklaras med den skogsbrand, som uppenbarligen gått över området. En förklaring till gropen kunde vara att det skulle vara fråga om positionen för en stödpåle för en möjlig takkonstruktion, om det inte är fråga om en rotvälta, mot vilket dock talar det faktum, att både den grop som observerades redan förra året, och den som undersöktes detta år, befinner sig på samma linje i terrassens längdriktning.

Fynden

Fynden är av samma typ som förra året. Den enda dekorerade keramikbiten (:41) var av samma typ som NM 23341:31:40. Dekoren består av 1,5 grop, vilka uppenbarligen ha varit en del av en enhetlig ring av gropar som omgett övre kanten av kärlet.

Också stenmaterialet var av samma typ som förra året: Ett brottstycke av ett slipat stenredskap (:22) av skiffer samt tre avslag av skiffer, ett avslag av bergkristall, de resterande avslagen var av kvarts. Viktmässigt övervägde kvartsavslagen i fyndmaterialet.

Bränt ben förekom i mycket små mängder. Den totala vikten uppgick till mindre än 8 gram. Bland dessa benbitar fanns en del som möjligen kunde analyseras av en osteolog, till vilket dock icke funnits medel. Då de ben som hittats förra året konstaterades vara sälben, kan man anse det vara troligt att även detta års fynd skulle vara av samma slag.

Utom dessa fyndgrupper kunde en bit lerklining (med fingeravtryck) konstateras bland fyndmaterialet. Detta kunde tänkas vara en rest av en konstruktion i risflätningsteknik. För att få klarhet i detta, skulle dock ett större fyndmaterial krävas.

Terassernas ursprung och datering

Se FK H.Kotivuoris utgrävningsrapport 1986.

Framtida forskning

Detta års undersökningar gav icke något uttömmande svar på de frågor förra årets utgrävning reste. Visserligen kunde man konstatera ett möjligt andra ställe där en stöd Stolpe kan ha stått, och fyndkategorierna utökades med fynd av lerklining, medan utgrävningen i övrigt bekräftade de resultat förra års utgrävning gav, men några direkt nya resultat gav detta års utgrävning icke. Därför vore det, med tanke på att få en sammanhängande och ingående bild av fornlämningen, viktigt att under en längre, enhetlig, period undersöka en större, sammanhängande, yta därav.

Helsingfors 24.2.1989

HuK T.Gestrin

KATALOG ÖVER DIAPOSITIV

Dia nr

- 16575 Vy över Åkers skogsområde (Rnr 2:32). Vörå 83 på den skogklädda kullen i fonden. Från väster.
- 16576 Terrass 1 område 1 nivå 1 från väster.
- 16577 Arbetsbild från öster.
- 16578 Arbetsbild från söder.
- 16579 Område 1 nivå 2 från öster.
- 16580 Område 1 nivå 2 från väster.
- 16581 Område 1 nivå 2 från öster.
- 16582 Område 1 nivå 2 från väster.
- 16583 Arbetsfolket från öster.
- 16584 Arbetsbild. Från väster.
- 16585 Terrass 1 område 1 nivå 4. Från öster.
- 16586 Samma som ovan.
- 16587 Område 1 nivå 4. Från väster.
- 16588 Samma som ovan.
- 16589 Terrass 1 område 2 efter avtorvning. Från öster.
- 16590 Samma som ovan.
- 16591 Detalj i område 2 efter avtorvning. Från öster.
- 16592 Terrass 1, område 2, nivå 1. Från väster.
- 16593 Terrass 1, område 2, nivå 2. Från öster.
- 16594 Område 2, nivå 2. Från väster.
- 16595 Samma som ovan.
- 16596 Arbetsbild från sydost.
- 16597 Arbetsbild från sydväst.
- 16598 Terrass 1, område 2, nivå 3. Från öster.
- 16599 Samma som ovan.
- 16600 Område 2, nivå 3. Från väster.
- 16601 Samma som ovan.
- 16602 Område 2, nivå 4. Från öster.
- 16603 Samma som ovan.
- 16604 Område 2, nivå 4. Från väster.
- 16605 Samma som ovan.
- 16606 Område 2, nivå 5. Från öster.
- 16607 Samma som ovan.
- 16608 Område 2, nivå 5. Från väster.
- 16609 Samma som ovan.

- 16610 Område 2, profilen i öst-västlig riktning. Från söder.
 16611 Utgrävningsområdet på terass 1, då detta fyllts igen.
 Arbetsfolket i fonden. Från öster.

Litteratur

- Fortelius, Mikael 1981: Johdatus arkeologiseen luuanalyysiin.
Museiverkets förhistoriska byrå.
Publikation nr 1.
- Hyyppä, Esa 1950: Pattijoen suksi. SM 1950.
- Kotivuori, Hannu 1986: Bronsåldersrösen i östra Vörå. Vörå
årsbok 1986.
- Kotivuori, Hannu 1988: Varhaismetallikautisen asuinpaikan
 koekaivaus Vöyrissä. Oulun Yliopisto
historian laitos. Eripainossarja N:o 187.
 Oulu
- Meinander, C.F. 1954: Die Bronzezeit Finnlands. SMYA 54.
- Miettinen, Mirja 1986: Den senneolitiska boplatsen i Paljak i
 Oravais. Iskos 6.
- Salo, Unto 1984: Pronssikausi ja rautakauden alku. Suomen
historia I. Esbo.
- Salomaa, R. och Matis-
 kainen, H. 1985: New Data on Shoreline Displacement and
 Archaeological Chronology in Southern
 Ostrobothnia and Northern Satakunda.
Iskos 5.

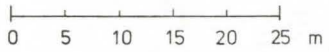
VÖRÅ 83 Tuckor Vitmossen

T. Gestrin 1987

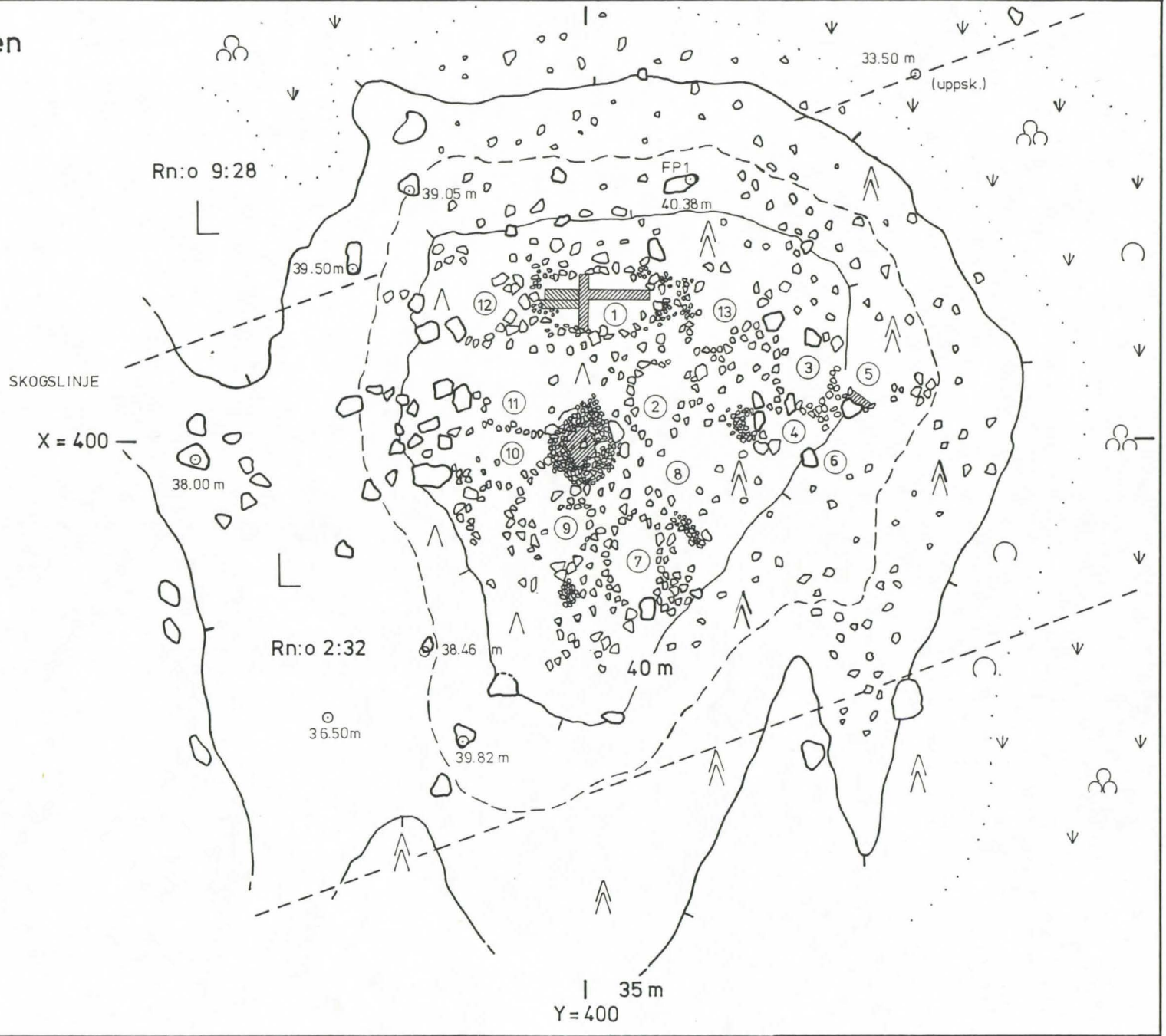
Översiktskarta 1:500

F.p. 1=308= 40.38 m.ö.h.

Rit. T.Gestrin

- ① RÖJD TERRASS
- ▨ PROVGRÄVNING 1986
- ▩ PROVGRÄVNING 1987
- HÖJD Ö.H.Y.

78

VÖRÅ TUCKOR VITMOSSEN 83

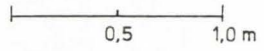
T. Gestrin 1987

Terass 1, nivå 1

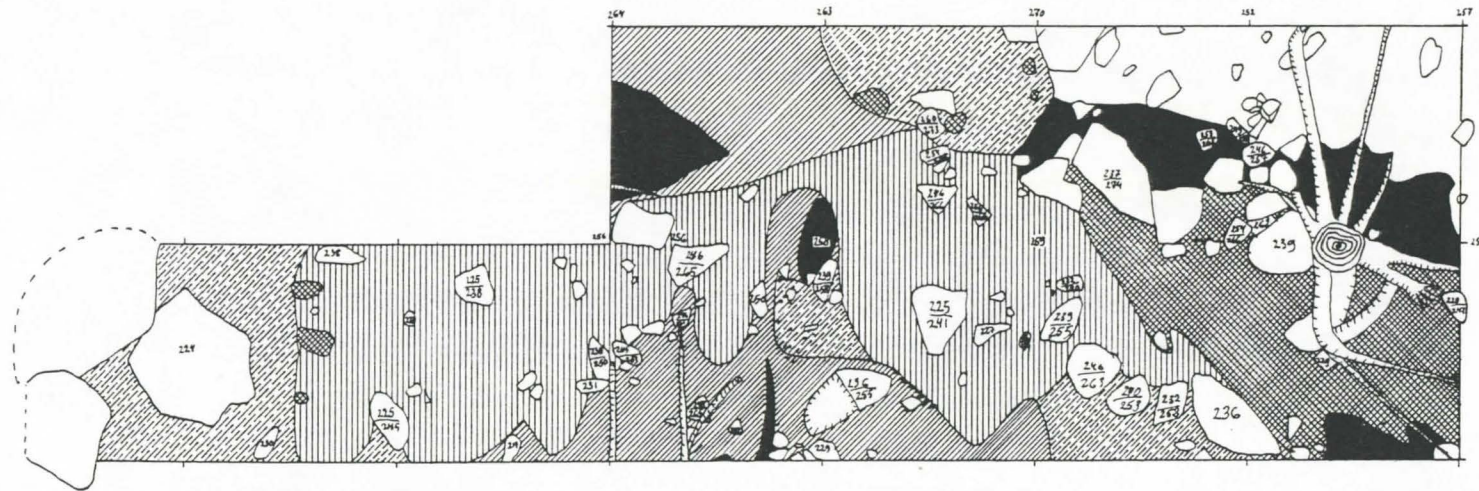
Skala 1:25

Fp. 1=308=40.38 m. ö. h. y.

Rit. T. Gestrin

89

393

394

395

396

397

398

399

419

418

417

VÖRÅ Tuckor Vitmossen 83

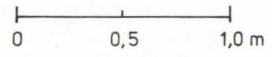
T. Gestrin 1987

Terass 1, nivå 2

Skala 1:25

Fp. 1=308= 40.38 m. ö. h. y.

Rit. T. Gestrin

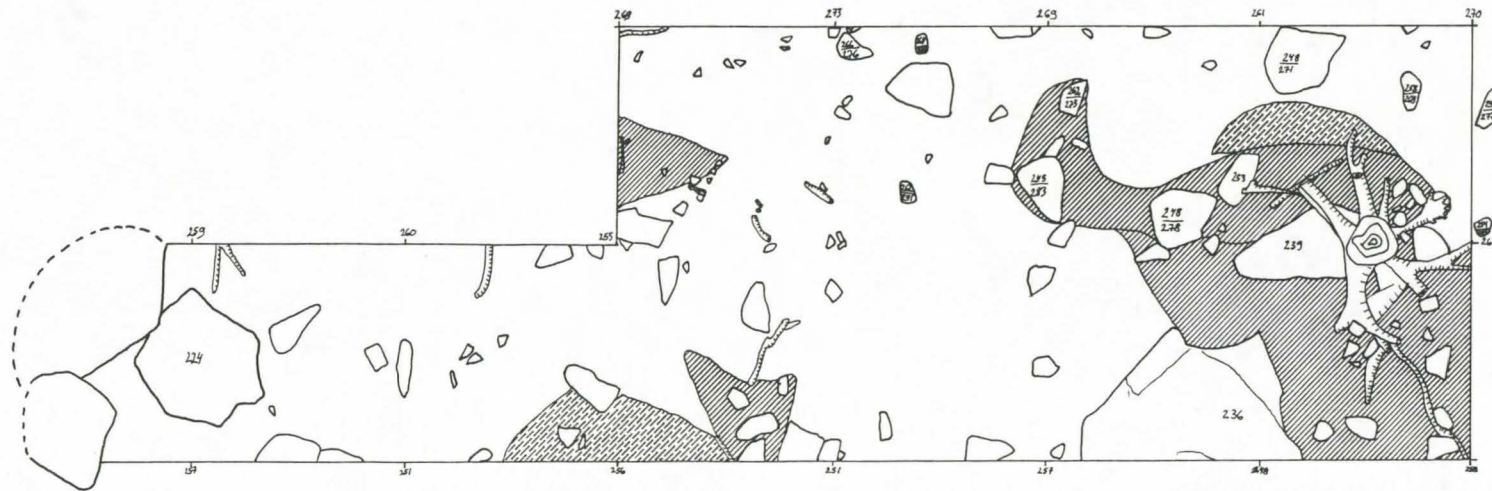

N

- KOL OCH SOT
- BRÄND SAND
- KULTURJORD
- SVAGT FÄRGAD KULTURJORD
- URLAKAD JORD
- MOSSTÄCKT STEN
- REN SAND

ø/10

393

394

395

396

397

398

399

419

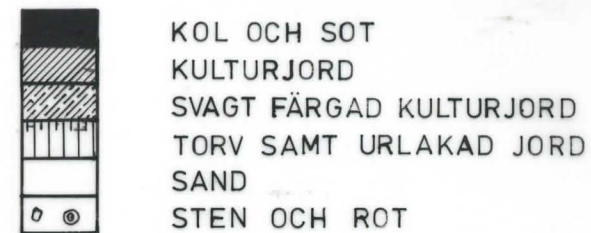
418

417

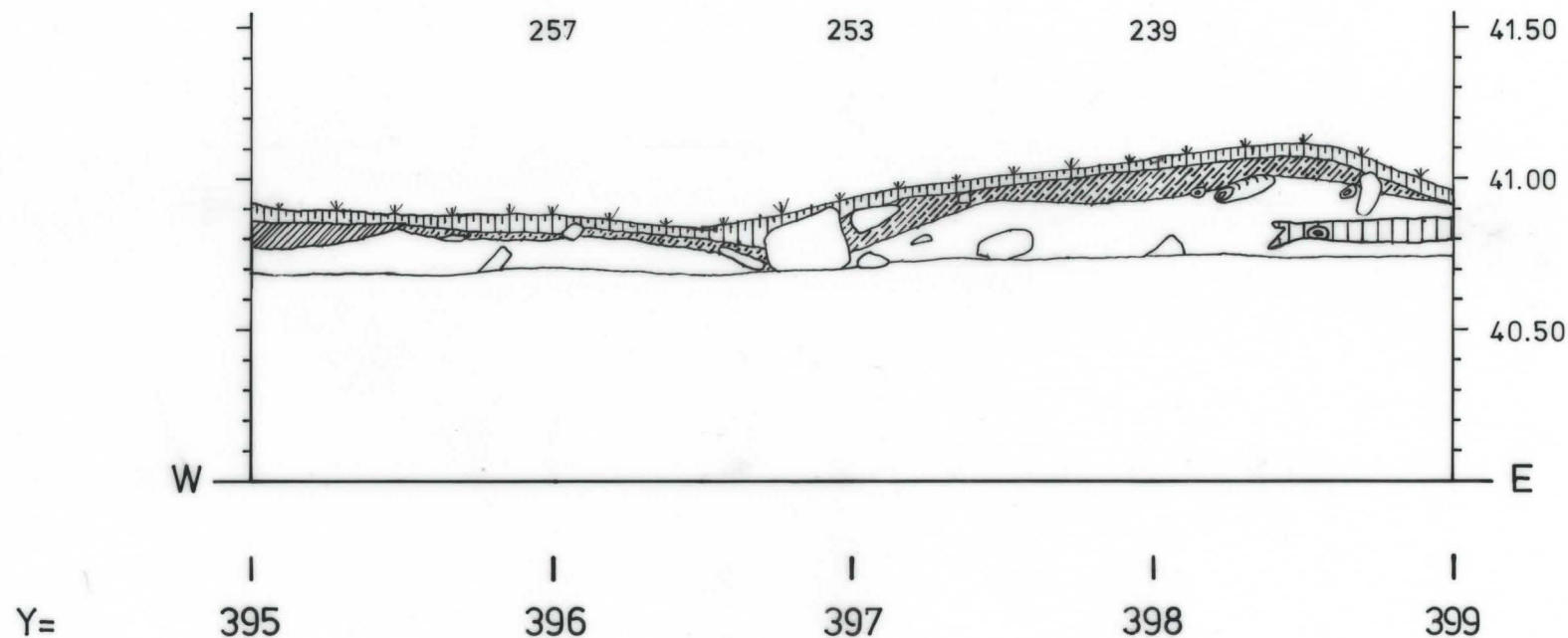
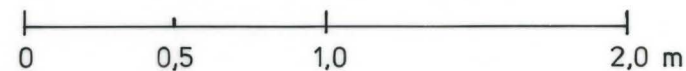
VÖRÅ Tuckor Vitmossen 83

T. Gestrin 1987
Profil W-E från söder, terrass 1.
Skala 1:25
Fp. 1=308=40.38 m.ö.h.y.
Rit. T. Gestrin

s. 10 11

X=419/Y=395-399

VÖRÅ Tuckor Vitmossen

83

s. 11 12

T. Gestrin 1987

Profil E-W från norr, terrass 1.

Skala 1:25

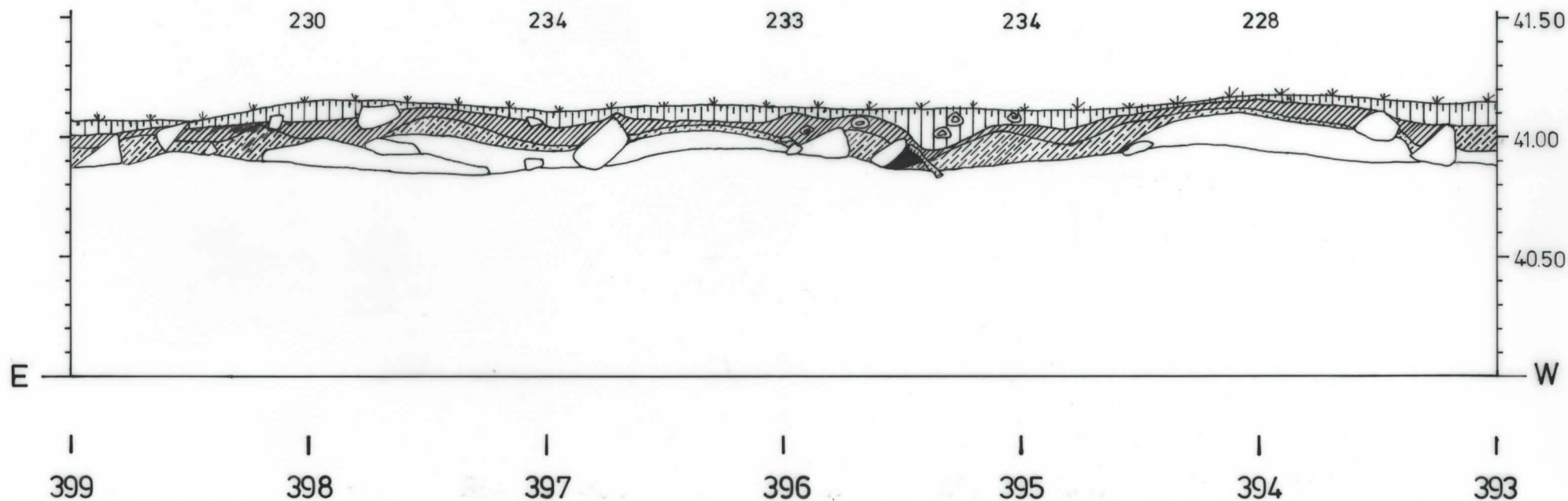
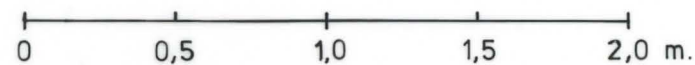
Fp. 1=308=40.38 m.ö.h.y.

Rit. T. Gestrin

KOL OCH SÖT
KULTURJORD
SVAGT FÄRGAD KULTURJORD
TORV SAMT URLAKAD JORD
SAND
STEN OCH ROT

X=417/Y=393-399

VÖRÅ TUCKOR VITMOSSEN 83

s. 13 14

T. GESTRIN 1987

Foto: Paul Hägglund

Fynd ur fjärde lagret. Rutorna 417/393-398. Nris NM 24466:39-48.